

2/803-
11453/27386
6.5 2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun
Teklifimiz gerekçesiyle birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Bülent ECEVİT
D.S.P.Genel Başkanı
İstanbul Milletvekili

Devlet BAHÇELİ
M.H.P.Genel Başkanı
Osmaniye Milletvekili

Mesut YILMAZ
ANA.P.Genel Başkanı
Rize Milletvekili

1. İbrahim Yavuz BİLDİK	Adana Milletvekili
2. Mehmet Ali BİLİCİ	Adana Milletvekili
3. Mehmet Metanet ÇULHAOĞLU	Adana Milletvekili
4. Ali HALAMAN	Adana Milletvekili
5. Adnan Fatin ÖZDEMİR	Adana Milletvekili
6. Musa ÖZTÜRK	Adana Milletvekili
7. Ali TEKİN	Adana Milletvekili
8. İsmet VURSAVUŞ	Adana Milletvekili
9. Recai YILDIRIM	Adana Milletvekili
10. Abdülkadir AKCAN	Afyon Milletvekili
11. Müjdat KAYAYERLİ	Afyon Milletvekili
12. Halil İbrahim ÖZSOY	Afyon Milletvekili
13. Mehmet TELEK	Afyon Milletvekili
14. Gaffar YAKIN	Afyon Milletvekili
15. Yaşar ERYILMAZ	Ağrı Milletvekili
16. Celal ESİN	Ağrı Milletvekili
17. Nidai SEVEN	Ağrı Milletvekili
18. Kürşat ESER	Aksaray Milletvekili
19. Gönül Saray ALPHAN	Amasya Milletvekili

20.	Ahmet İYİMAYA	Amasya Milletvekili
21.	Nejat ARSEVEN	Ankara Milletvekili
22.	Mehmet ARSLAN	Ankara Milletvekili
23.	Koray AYDIN	Ankara Milletvekili
24.	Oğuz AYGÜN	Ankara Milletvekili
25.	Melda BAYER	Ankara Milletvekili
26.	Şefkat ÇETİN	Ankara Milletvekili
27.	Sedat ÇEVİK	Ankara Milletvekili
28.	Birkan ERDAL	Ankara Milletvekili
29.	Uluç GÜRKAN	Ankara Milletvekili
30.	Ayşe GÜROCAK	Ankara Milletvekili
31.	Ali IŞIKLAR	Ankara Milletvekili
32.	H. Tayfun İÇLİ	Ankara Milletvekili
33.	Abdurrahman KÜÇÜK	Ankara Milletvekili
34.	Hayrettin ÖZDEMİR	Ankara Milletvekili
35.	Esvet ÖZDOĞU	Ankara Milletvekili
36.	Yücel SEÇKİNER	Ankara Milletvekili
37.	M. Zeki SEZER	Ankara Milletvekili
38.	Aydın TÜMEN	Ankara Milletvekili
39.	Şevket Bülent YAHNİCİ	Ankara Milletvekili
40.	Cengiz AYDOĞAN	Antalya Milletvekili
41.	İbrahim GÜRDAL	Antalya Milletvekili
42.	Osman MÜDERRİSOĞLU	Antalya Milletvekili
43.	Ahmet Sancar SAYIN	Antalya Milletvekili
44.	Nesrin ÜNAL	Antalya Milletvekili
45.	Mustafa VURAL	Antalya Milletvekili
46.	Faruk DEMİR	Ardahan Milletvekili
47.	Cengiz ALTINKAYA	Aydın Milletvekili
48.	Halit DİKMEN	Aydın Milletvekili
49.	Bekir ONGUN	Aydın Milletvekili
50.	Ali UZUNIRMAK	Aydın Milletvekili
51.	Aydın GÖKMEN	Balıkesir Milletvekili
52.	Numan GÜLTEKİN	Balıkesir Milletvekili
53.	Agâh Oktay GÜNER	Balıkesir Milletvekili

54. Hüseyin KALKAN	Balıkesir Milletvekili
55. M. Güven KARAHAN	Balıkesir Milletvekili
56. Zeki ÇAKAN	Bartın Milletvekili
57. Cafer Tufan YAZICIOĞLU	Bartın Milletvekili
58. Ataullah HAMİDİ	Batman Milletvekili
59. Şaban KARDEŞ	Bayburt Milletvekili
60. Edip Safder GAYDALI	Bitlis Milletvekili
61. İbrahim Halil ORAL	Bitlis Milletvekili
62. Mustafa KARSLIOĞLU	Bolu Milletvekili
63. Ersoy ÖZCAN	Bolu Milletvekili
64. Süleyman ÇOŞKUNER	Burdur Milletvekili
65. Hasan MACİT	Burdur Milletvekili
66. Ali Rahmi BEYRELİ	Bursa Milletvekili
67. Burhan ORHAN	Bursa Milletvekili
68. Recep ÖNAL	Bursa Milletvekili
69. Kenan SÖNMEZ	Bursa Milletvekili
70. Orhan ŞEN	Bursa Milletvekili
71. Turhan TAYAN	Bursa Milletvekili
72. Mustafa Cumhur ERSÜMER	Çanakkale Milletvekili
73. Sadık KIRBAŞ	Çanakkale Milletvekili
74. İrfan KELEŞ	Çankırı Milletvekili
75. Melek Denli KARACA	Çorum Milletvekili
76. Vahit KAYIRICI	Çorum Milletvekili
77. Beyhan ASLAN	Denizli Milletvekili
78. Salih ERBEYİN	Denizli Milletvekili
79. Hasan ERÇELEBİ	Denizli Milletvekili
80. Ali KESKİN	Denizli Milletvekili
81. Mehmet KOCABATMAZ	Denizli Milletvekili
82. Nurettin DİLEK	Diyarbakır Milletvekili
83. Abdülbaki ERDOĞMUŞ	Diyarbakır Milletvekili
84. Seyyit Haşim HAŞİMİ	Diyarbakır Milletvekili
85. Sebğatullah SEYDAOĞLU	Diyarbakır Milletvekili
86. Abdülsamet TURGUT	Diyarbakır Milletvekili
87. Evren BULUT	Edirne Milletvekili

88. Ali Ahmet ERTÜRK	Edirne Milletvekili
89. Mustafa İLİMEN	Edirne Milletvekili
90. Şadan ŞİMŞEK	Edirne Milletvekili
91. Mustafa GÜL	Elazığ Milletvekili
92. Mihrali AKSU	Erzincan Milletvekili
93. Mücahit HİMOĞLU	Erzurum Milletvekili
94. İsmail KÖSE	Erzurum Milletvekili
95. Cezmi POLAT	Erzurum Milletvekili
96. Necati ALBAY	Eskişehir Milletvekili
97. İbrahim Yaşar DEDELEK	Eskişehir Milletvekili
98. Mahmut ERDİR	Eskişehir Milletvekili
99. Mehmet AY	Gaziantep Milletvekili
100. Ali ÖZDEMİR	Gaziantep Milletvekili
101. Mustafa Rüştü TAŞAR	Gaziantep Milletvekili
102. Mehmet Hanifi TİRYAKİ	Gaziantep Milletvekili
103. Hasan AKGÜN	Giresun Milletvekili
104. Burhan KARA	Giresun Milletvekili
105. Mustafa YAMAN	Giresun Milletvekili
106. Bedri YAŞAR	Gümüşhane Milletvekili
107. Mecit PİRUZBEYOĞLU	Hakkâri Milletvekili
108. Namık Kemal ATAHAN	Hatay Milletvekili
109. Hakkı Oğuz AYKUT	Hatay Milletvekili
110. Süleyman Turan ÇİRKİN	Hatay Milletvekili
111. Ali GÜNAY	Hatay Milletvekili
112. Levent MISTIKOĞLU	Hatay Milletvekili
113. Mehmet ŞANDIR	Hatay Milletvekili
114. Mehmet Nuri TARHAN	Hatay Milletvekili
115. Abbas BOZYEL	Iğdır Milletvekili
116. Ali GÜNER	Iğdır Milletvekili
117. Osman Gazi AKSOY	Isparta Milletvekili
118. Erkan MUMCU	Isparta Milletvekili
119. Mustafa ZORLU	Isparta Milletvekili
120. Ali ER	İçel Milletvekili
121. Turhan GÜVEN	İçel Milletvekili

122. Yalçın KAYA	İçel Milletvekili
123. Hidayet KILINÇ	İçel Milletvekili
124. Enis ÖKSÜZ	İçel Milletvekili
125. Edip ÖZGENÇ	İçel Milletvekili
126. Akif SERİN	İçel Milletvekili
127. M. İstemihan TALAY	İçel Milletvekili
128. Cahit TEKELİOĞLU	İçel Milletvekili
129. Rüştü Kâzım YÜCELEN	İçel Milletvekili
130. Fadlı AĞAOĞLU	İstanbul Milletvekili
131. Bülent AKARCAI	İstanbul Milletvekili
132. Ziya AKTAŞ	İstanbul Milletvekili
133. Erol AL	İstanbul Milletvekili
134. Ahad ANDİCAN	İstanbul Milletvekili
135. Aydın AYAYDIN	İstanbul Milletvekili
136. İsmail AYDINLI	İstanbul Milletvekili
137. Şamil AYRIM	İstanbul Milletvekili
138. Nami ÇAĞAN	İstanbul Milletvekili
139. Ahmet ÇAKAR	İstanbul Milletvekili
140. Yücel ERDENER	İstanbul Milletvekili
141. Mehmet GÜL	İstanbul Milletvekili
142. Ediz HUN	İstanbul Milletvekili
143. Mehmet Ali İRTEMÇELİK	İstanbul Milletvekili
144. Yılmaz KARAKOYUNLU	İstanbul Milletvekili
145. Cavit KAVAK	İstanbul Milletvekili
146. Osman KILIÇ	İstanbul Milletvekili
147. Emre KOCAOĞLU	İstanbul Milletvekili
148. Hüseyin MERT	İstanbul Milletvekili
149. Nesrin NAS	İstanbul Milletvekili
150. Nazif OKUMUŞ	İstanbul Milletvekili
151. H. Hüsamettin ÖZKAN	İstanbul Milletvekili
152. Sühan ÖZKAN	İstanbul Milletvekili
153. Bozkurt Yaşar ÖZTÜRK	İstanbul Milletvekili
154. Mehmet PAK	İstanbul Milletvekili
155. Necdet SARUHAN	İstanbul Milletvekili

156. Sulhiye SERBEST	İstanbul Milletvekili
157. Bahri SİPAHİ	İstanbul Milletvekili
158. Murat SÖKMENOĞLU	İstanbul Milletvekili
159. Mehmet Ali ŞAHİN	İstanbul Milletvekili
160. Ahmet TAN	İstanbul Milletvekili
161. Güneş TANER	İstanbul Milletvekili
162. Erdoğan TOPRAK	İstanbul Milletvekili
163. Şadan TUZCU	İstanbul Milletvekili
164. Masum TÜRKER	İstanbul Milletvekili
165. Mustafa VERKAYA	İstanbul Milletvekili
166. Süleyman YAĞIZ	İstanbul Milletvekili
167. Cahit Savaş YAZICI	İstanbul Milletvekili
168. Perihan YILMAZ	İstanbul Milletvekili
169. Güler ASLAN	İzmir Milletvekili
170. Saffet BAŞARAN	İzmir Milletvekili
171. Burhan BIÇAKÇIOĞLU	İzmir Milletvekili
172. B. Suat ÇAĞLAYAN	İzmir Milletvekili
173. Işın ÇELEBİ	İzmir Milletvekili
174. Mehmet ÇÜMEN	İzmir Milletvekili
175. Yusuf KIRKPINAR	İzmir Milletvekili
176. Sümer ORAL	İzmir Milletvekili
177. Işıl Saygın	İzmir Milletvekili
178. Rifat SERDAROĞLU	İzmir Milletvekili
179. Rahmi SEZGİN	İzmir Milletvekili
180. Ahmet Kenan TANRIKULU	İzmir Milletvekili
181. Kemal VATAN	İzmir Milletvekili
182. Oktay VURAL	İzmir Milletvekili
183. Ali DOĞAN	Kahramanmaraş Milletvekili
184. Mehmet KAYA	Kahramanmaraş Milletvekili
185. Nevzat TANER	Kahramanmaraş Milletvekili
186. Erol KARAN	Karabük Milletvekili
187. Hasan ÇALIŞ	Karaman Milletvekili
188. İlhan AKÜZÜM	Kars Milletvekili
189. Arslan AYDAR	Kars Milletvekili

190. Çetin BİLGİR	Kars Milletvekili
191. Murat BAŞESGİOĞLU	Kastamonu Milletvekili
192. Hadi DİLEKÇİ	Kastamonu Milletvekili
193. Mehmet SERDAROĞLU	Kastamonu Milletvekili
194. Sabahattin ÇAKMAKOĞLU	Kayseri Milletvekili
195. Hasan Basri ÜSTÜNBAŞ	Kayseri Milletvekili
196. Sadık YAKUT	Kayseri Milletvekili
197. Osman DURMUŞ	Kırıkkale Milletvekili
198. Nihat GÖKBULUT	Kırıkkale Milletvekili
199. Nural KARAGÖZ	Kırklareli Milletvekili
200. Cemal ÖZBİLEN	Kırklareli Milletvekili
201. Mustafa HAYKIR	Kırşehir Milletvekili
202. Ramazan MİRZAOĞLU	Kırşehir Milletvekili
203. Fikret TECER	Kırşehir Milletvekili
204. Mehmet NACAR	Kilis Milletvekili
205. Halil ÇALIK	Kocaeli Milletvekili
206. Cumali DURMUŞ	Kocaeli Milletvekili
207. Sefer EKŞİ	Kocaeli Milletvekili
208. M. Turhan İMAMOĞĞLU	Kocaeli Milletvekili
209. Faruk BAL	Konya Milletvekili
210. Ali GEBEŞ	Konya Milletvekili
211. Mustafa Sait GÖNEN	Konya Milletvekili
212. Mehmet Emrehan HALICI	Konya Milletvekili
213. Hasan KAYA	Konya Milletvekili
214. Mehmet KEÇECİLER	Konya Milletvekili
215. Seydi KARAKUŞ	Kütahya Milletvekili
216. Miraç AKDOĞAN	Malatya Milletvekili
217. Basri ÇOŞKUN	Malatya Milletvekili
218. Namık Hakan DURHAN	Malatya Milletvekili
219. Hüseyin AKGÜL	Manisa Milletvekili
220. İsmail BOZDAĞ	Manisa Milletvekili
221. Mustafa ENÖZ	Manisa Milletvekili
222. Hasan GÜLAY	Manisa Milletvekili
223. Ekrem PAKDEMİRLİ	Manisa Milletvekili

224. Ali SERDENGEÇTİ	Manisa Milletvekili
225. M. Cihan YAZAR	Manisa Milletvekili
226. Süleyman ÇELEBİ	Mardin Milletvekili
227. Ömer ERTAŞ	Mardin Milletvekili
228. Mustafa Kemal TUĞMANER	Mardin Milletvekili
229. Metin ERGUN	Muğla Milletvekili
230. Hasan ÖZYER	Muğla Milletvekili
231. Fikret UZUNHASAN	Muğla Milletvekili
232. Zeki EKER	Muş Milletvekili
233. Erkan KEMALOĞLU	Muş Milletvekili
234. İsmail ÇEVİK	Nevşehir Milletvekili
235. Mükremin TAŞKIN	Nevşehir Milletvekili
236. Mükerrerem LEVENT	Niğde Milletvekili
237. Cemal ENGİNYURT	Ordu Milletvekili
238. Sefer KOÇAK	Ordu Milletvekili
239. Hasan Fehmi KONYALI	Ordu Milletvekili
240. Yener YILDIRIM	Ordu Milletvekili
241. Şükrü YÜRÜR	Ordu Milletvekili
242. Birol BÜYÜKÖZTÜRK	Osmaniye Milletvekili
243. Mehmet KUNDAKÇI	Osmaniye Milletvekili
244. Ahmet KABİL	Rize Milletvekili
245. Ersin TARANOĞLU	Sakarya Milletvekili
246. Osman Fevzi ZİHNİOĞLU	Sakarya Milletvekili
247. Ahmet AYDIN	Samsun Milletvekili
248. Mehmet ÇAKAR	Samsun Milletvekili
249. Vedat ÇINAROĞLU	Samsun Milletvekili
250. Yaşar TOPÇU	Sinop Milletvekili
251. Mehmet CEYLAN	Sivas Milletvekili
252. M. Cengiz GÜLEÇ	Sivas Milletvekili
253. Muzaffer ÇAKMAKLI	Şanlıurfa Milletvekili
254. Eyyüp Cenap GÜLPINAR	Şanlıurfa Milletvekili
255. Mehmet GÜNEŞ	Şanlıurfa Milletvekili
256. Mehmet Salih YILDIRIM	Şırnak Milletvekili
257. Fevzi AYTEKİN	Tekirdağ Milletvekili

258. Enis SÜLÜN	Tekirdağ Milletvekili
259. Ahmet ZAMANTILI	Tekirdağ Milletvekili
260. Hasan Hüseyin BALAK	Tokat Milletvekili
261. Lütfi CEYLAN	Tokat Milletvekili
262. Reşat DOĞRU	Tokat Milletvekili
263. Eyüp AŞIK	Trabzon Milletvekili
264. Ali Kemal BAŞARAN	Trabzon Milletvekili
265. Orhan BIÇAKÇIOĞLU	Trabzon Milletvekili
266. Nail ÇELEBİ	Trabzon Milletvekili
267. Ali Naci TUNCER	Trabzon Milletvekili
268. Hikmet Sami TÜRK	Trabzon Milletvekili
269. Hasan ÖZGÖBEK	Uşak Milletvekili
270. Mehmet Yaşar ÜNAL	Uşak Milletvekili
271. Armağan YILMAZ	Uşak Milletvekili
272. Hüseyin ÇELİK	Van Milletvekili
273. Ayhan ÇEVİK	Van Milletvekili
274. Kâmrân İNAN	Van Milletvekili
275. Yaşar OKUYAN	Yalova Milletvekili
276. Hasan SUNA	Yalova Milletvekili
277. Ahmet Erol ERSOY	Yozgat Milletvekili
278. Lütfullah KAYALAR	Yozgat Milletvekili
279. Mesut TÜRKER	Yozgat Milletvekili
280. Şuayip ÜŞENMEZ	Yozgat Milletvekili
281. Veysel ATASOY	Zonguldak Milletvekili
282. Tahsin Boray BAYCIK	Zonguldak Milletvekili
283. İsmail Hakkı CERRAHOĞLU	Zonguldak Milletvekili
284. Hasan GEMİCİ	Zonguldak Milletvekili
285. Ömer ÜSTÜNKOL	Zonguldak Milletvekili
286. Bekir GÜNDOĞAN	Tunceli Milletvekili
287. Remzi ÇETİN	Konya Milletvekili
288 - Salih Bayraktar	izmir milletvekili

GENEL GEREKÇE

1982 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının; uygulamada olduğu dönem içinde ortaya çıkan ihtiyaçlar, kamuoyunun beklentileri ve yeni siyasi açılımlar doğrultusunda yenilenmesi gereği doğmuştur. Ayrıca Avrupa Birliğine tam üyelik sürecinde, ekonomik ve siyasi kriterlerin karşılanması, bu alanda gerekli yasal düzenlemelerin yapılmasının ön şartı olarak Anayasada bazı değişikliklerin yapılması da kaçınılmazdır. Bu teklif toplumun ihtiyaçlarına cevap verebilecek çağdaş-demokratik standartlara ve evrensel normlara uygun, insan hakları ve hukukun üstünlüğünü ön plana çıkaran bir Anayasa değişikliğini hedeflemektedir.

Teklif Türkiye Büyük Millet Meclisinde Grubu bulunan Siyasi Partilerin eşit şekilde temsil edildiği Partilerarası Uzlaşma Komisyonunca hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1.- Anayasanın başlangıç bölümünün beşinci fıkrasında yer alan "Hiçbir düşünce ve mülahazanın" ibareleri doğrudan düşünceye bir sınır teşkil etmesi nedeniyle "Hiçbir eylemin" şeklinde değiştirilmektedir.

Madde 2.- Anayasanın 13 üncü maddesi Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesindeki ilkeler doğrultusunda yeniden düzenlenmektedir.

Madde 3 .- Anayasanın 14 üncü maddesi Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 17 nci maddesi ile uyumlu hale getirilerek eylem ve yorum yoluyla hak ve hürriyetlerin kötüye kullanılmasının önlenmesine yönelik hükümler öngörülmektedir.Bu düzenleme başlangıçta yapılan değişiklik ile paralellik arz etmektedir.

Madde 4.- 19 uncu maddede yapılan değişiklikle yakalanan ya da tutuklanan kişilerin hakim önüne çıkarılma süreleri Avrupa İnsan Hakları sözleşmesinin 5 inci maddesindeki esaslar doğrultusunda düzenlenmekte; Devlete, zarara sebebiyet verenlere rücu hakkı getirilmektedir.

Madde 5.- Özel hayatın gizliliği ile ilgili 20 nci maddede öngörülen değişiklikle bu hak ve hürriyetle ilgili özel sınırlar Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde öngörülen esaslar çerçevesinde açık olarak belirlenmektedir.

Madde 6.- Bu madde ile konut dokunulmazlığı,sınırlanmasındaki özel haller Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi çerçevesinde yeniden düzenlenmektedir.

Özellikle konuta girme, arama yapma ve eşyaya el koymada yazılı emir şartı getirilmektedir.

Madde 7.- 22 nci maddede "iletişim hürriyeti" kenar başlığı ile ve özel sınırlama halleriyle birlikte yeniden düzenlenmektedir.İletişim, haberleşme ve gönderişmeyi (telefon,telgraf, internet vs..)kapsayan bir ifade olarak haberleşmenin yerine kullanılmaktadır.

Madde 8.- Bu maddede öngörülen değişiklik ile vatandaşların yurt dışına çıkma hürriyetine ülkenin ekonomik durumunun engel teşkil etmesine son verilmektedir.

Madde 9.- Bu değişiklikle düşünce ve anlatım özgürlüğünün sınırları genişletilmekte, vatandaşların günlük yaşamlarında farklı dil,lehçe ve ağızları kullanmasına herhangi bir engel bulunmadığı kabul edilmektedir. Ayrıca düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin Anayasamızın 1,2 ve 3 üncü madde hükümlerinin değiştirilmesini sağlamak amacıyla kullanılamayacağına maddede yer verilmektedir. Bu hürriyetin sınırlanma halleri içine, milli güvenlik,kamu düzeni,kamu güvenliği,bölünmez bütünlüğün korunması da Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi doğrultusunda dahil edilmektedir.

Madde 10.- Basın Hürriyeti ile ilgili 28 inci maddenin “Kanunla yasaklanmış olan herhangi bir dilde yayım yapılamaz.” hükmünü içeren fıkrası metinden çıkarılmıştır.Bu hürriyetin sınırlanması 26 ve 27 nci maddedeki hükümler çerçevesinde olacaktır.

Madde 11.- Kamu tüzel kişilerinin elindeki basın dışı kitle haberleşme araçlarından yararlanma ile ilgili olarak sınırlama halleri belirlenmektedir.Bu haller Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi çerçevesinde; milli güvenlik, kamu düzeni,genel ahlak ve sağlığın korunması olarak sıralanmaktadır.

Madde 12.-Dernek kurma hürriyeti yeniden düzenlenmektedir.Maddede geçen “herkes” kavramı her hukuki varlığı,Tüzel kişileri de kapsar.Tüzel kişiler dernek kurabilir ya da derneğe üye olabilir.

Madde 13.- Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı ve sınırları Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine uygun olarak yeniden düzenlenmektedir.

Madde 14.- Bu değişiklikle Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu uluslar arası sözleşmelerce de güvence altına alınmış olan adil yargılama hakkı metne dahil edilmektedir.

Madde 15.- Ölüm cezasının sadece, savaş,yakın savaş ve terör suçlarında verilebileceği 6 nolu protokol hükümleri doğrultusunda bu maddede yer almıştır.Ayrıca 4 nolu protokol gereği sözleşmeden doğan bir yükümlölük nedeniyle hiç kimsenin özgürlüğünden alıkonulamayacağı hükmü eklenmiştir.Sözleşmeden doğan yükümlölük içinde borçlar da vardır.

Madde 16.- Bireylerin yargı ya da idari makamlar önünde sonuna kadar haklarını arayabilmelerine kolaylık ve imkan sağlanması amaçlanmaktadır.Son derece dağınık mevzuat karşısında kanun yolu,mercii ve sürelerin belirtilmesi hak arama, hak ve hürriyetlerin korunması açısından zorunluluk haline gelmiştir.

Madde 17.- Kadın-erkek eşitliğini sağlamaya yönelik bir düzenlemedir.

Madde 18 .- Bu madde ile kamulaştırma yeniden düzenlenmekte,kamulaştırmada gerçek karşılıkların ödenmesi ve ödemede gecikme halinde faiz yönünden bireylerin zarara uğramamaları yönünde değişiklik yapılmaktadır.

Madde 19.- Bu maddede öngörülen değişiklikle Devlete çalışanların yanı sıra işsizleri de koruma görevi verilmektedir.

Madde 20.- Bu madde sendika hakkı ile özel sınırlama sebepleri yeniden düzenlenmektedir.

Madde 21.- Çalışanların asgari yaşam standartlarının sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 22.- Maddenin kenar başlığı içeriğine uygun hale getirilmiştir.

Madde 23.- Kadın-erkek arasında eşitsizlik yarattığı düşünülen hüküm metinden çıkarılmıştır.

Madde 24.- Temsilde adalet ve yönetimde istikrar ilkeleri bağdaştırılması son derece zor olan ilkelerdir.Ayrıca oldukça soyut olan bu ilkeler seçim kanunlarında köklü değişiklikler yapılması yolunda bir engel oluşturmaktadır.Bu nedenle kaldırılmasının uygun olacağı düşünülmüştür.Yeni eklenen bir fıkra ile konjonktürel değişikliklere seçim kanunları açısından yer verilmemesi amaçlanmıştır.

Madde 25.- Bu maddede öngörülen değişiklikle odağa kriterler getirilmekte,siyasi partiler için kapatmanın yanı sıra devlet yardımından yoksun bırakılma yaptırımı öngörülmektedir.

Madde 26 .- Karşılıklılık esası gözetilmek kaydı ile Türkiye'de ikamet eden yabancılara da dilekçe hakkı tanınmaktadır.

Madde 27.- Anayasanın Milletvekili seçilme yeterliliğini düzenleyen 76 ncı maddesinin ikinci fıkrasında geçen "ideolojik veya anarşik eylemlere" ibaresi "terör eylemlerine" şeklinde değiştirilmektedir.Terör eylemleri Terörle Mücadele Kanunu ve Türk Ceza Kanununda tanımlanmış eylemlerdir.

Madde 28.- Yasama Dokunulmazlıkları ile ilgili işlerin Türkiye Büyük Millet Meclisinde en geç üç ay içinde sonuçlandırılacağı, Genel Kurulda bu konuyla ilgili oylamaların gizli yapılacağı ve Milletvekilleri hakkındaki ceza davalarının Yargıtayda görüleceği öngörülmektedir.Böylece dokunulmazlık dosyalarının sürüncemede kalmasının önüne geçilecektir.

Madde 29.- Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ödenek yolluk ve emeklilik işlemlerinin kanunla düzenlenmesi Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ile bunların emeklilerinin T.C. Emekli Sandığı ile ilişkilendirilerek,üyeliği sona erenlerin de ilgilerinin devam etmesi öngörülmektedir.Böylece,Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin emeklilik işlemlerinin kanunla düzenlenmesi konusunda anayasal dayanak sağlanmakta, T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilmesi suretiyle de, farklı sosyal güvenlik kuruluşları ile ilgili kurulmasından doğan,emeklilik haklarına ilişkin eşitsizlik giderilmekte, aynı emeklilik hak ve imkanlarından yararlanma sağlanmaktadır.

Madde 30.- Türkiye Büyük Millet Meclisinin af yetkisi ile ilgili Anayasanın 14 üncü maddesine gönderme yapan sınır kaldırılmakta,ancak genel veya özel af kararının,Türkiye Büyük Millet Meclisinin üye tamsayının beşte üçü ile alınabileceği hükmü getirilmektedir.

Madde 31.- Cumhurbaşkanının kısmen veya tamamen uygun bulmadığı kanunları bir daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderebileceği öngörülmektedir.Bu durumda Türkiye Büyük Millet Meclisi sadece geri gönderilen maddeleri görüşebilir hükmü maddeye eklenmiştir.

Madde 32.- Kanunlar ile Milletlerarası andlaşmaların çatışması halinde Milletlerarası andlaşmaların esas alınması

öngörülmektedir.Bu hüküm Avrupa Birliğine uyum çerçevesinde hukuksal alt yapının sağlanması için gerekli görülmüştür.

Madde 33.- Böylece Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı seçimi daha kısa sürede tamamlanacaktır.

Madde 34.- Soruşturma ile ilgili işin Komisyonlar ve Genel Kurulda gizli oyla sonuçlanması öngörülmektedir.Ayrıca Soruşturma Komisyonu raporunun 10 gün içinde dağıtılması ve dağıtımdan itibaren 10 gün içinde görüşülmesi hükmü getirilmektedir.Böylece bu konudaki işlerin sürüncemede kalmasının önlenmesi sağlanacak ayrıca Meclis Soruşturması gibi önemli bir denetim mekanizmasının siyasallaşmasının önüne geçilecektir.

Madde 35.- Milli Güvenlik Kurulu bünyesine başbakan yardımcılarının dahil edilmesi koalisyon hükümetlerinin yapısına uygun bir durumdur. Adalet Bakanı hukuki açıdan Kurulun değerlendirmelerinin daha sağlıklı olmasını ve gündemdeki konuların bütünlük içinde her yönden incelenmesini sağlayacaktır.Ayrıca bu değişiklikle kurul kararlarının tavsiye niteliğinde olduğu vurgulanmaktadır.

Madde 36.- Anayasa Mahkemesinin Anayasa değişikliklerinde iptale ve siyasi parti davalarında kapatılmaya beşte üç çoğunlukla karar vereceği hükme bağlanmaktadır.

Madde 37.- Madde ile geçici 15 inci maddenin son fıkrasının yürürlükten kaldırılması öngörülmekte; 12 Eylül 1980- 6 Aralık 1983 döneminde çıkarılan kanunlar,kanun hükmünde kararnameler ile 2324 sayılı Anayasa Düzeni Hakkında Kanun uyarınca alınan karar ve tasarrufların Anayasaya aykırılığının iddia edilmesinin sağlanması amaçlanmaktadır.

GEÇİCİ MADDE .- Anayasanın 87 nci maddesinde öngörülen değişiklikle Türkiye Büyük Millet Meclisinin af yetkisi önündeki sınırlamalar kaldırılmakta sadece nisap getirilmektedir.Bu değişikliğin, kanunun yürürlük tarihinden önce Anayasanın 14 üncü maddesindeki eylemleri işleyenler hakkında uygulanmaması için geçici madde öngörülmektedir.

MADDE 38.- Yürürlük ve halk oylaması ile ilgili maddedir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASININ BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1.- 7.11.1982 tarih ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının başlangıç bölümünün beşinci fıkrasının başında geçen "Hiçbir düşünce ve mülahazanın" ibaresi "hiçbir eylemin" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 13.- Temel hak ve hürriyetler yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak Kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.

MADDE 3.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 14 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 14.- Anayasada yer alan hak ve hürriyetlerden hiç biri devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı ve insan haklarına dayanan demokratik ve laik Cumhuriyeti ortadan kaldırmayı amaçlayan eylemler biçiminde kullanılamaz.

Bu Anayasa hükümlerinden hiç biri, Devlete veya kişilere bu Anayasayla tanınan temel hak ve hürriyetlerin yok edilmesini veya Anayasada belirtilenden daha geniş şekilde sınırlandırılmasını amaçlayan bir faaliyette bulunmayı mümkün kılacak şekilde yorumlanamaz.

MADDE 4.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 19 uncu maddesinin beşinci fıkrasının ilk cümlesi ile son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki son fıkra eklenmiştir:

"Yakalanan veya tutuklanan kişi toplu olarak işlenen suçlarda en çok yedi gün, diğer suçlarda, tutulma yerine en yakın

mahkemeye gönderilmesi için gerekli süre hariç en geç kırksekiz saat içinde hakim önüne çıkarılır.”

“Bu zarar,tazminat hukukunun genel prensiplerine göre Devletçe ödenir.”

“Devlet, zarara sebebiyet verenlere rücu eder.Bu husus kanunla düzenlenir.

MADDE 5.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 20 nci maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlakın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya bir kaçına bağlı olarak usulüne göre verilmiş hakim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça kimsenin üstü,özel kağıtları ve eşyası aranamaz ve bunlara el konulamaz.En geç kırksekiz saat içinde hakim onayına sunulmayan el koyma kendiliğinden kalkar.”

MADDE 6 .- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 21.- Kimsenin konut hakkına dokunulamaz.Milli güvenlik,kamu düzeni,suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlakın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya bir kaçına bağlı olarak usulüne göre verilmiş hakim kararı olmadıkça, yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de Kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça kimsenin konutuna girilemez,arama yapılamaz ve buradaki eşyaya el konulamaz.En geç kırksekiz saat içinde hakim onayına sunulmayan el koyma kendiliğinden kalkar.

MADDE 7.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 22 nci maddesi kenar başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

C. İletişim hürriyeti

Madde 22.- Herkes,iletişim hürriyetine sahiptir.iletişimin gizliliği esastır.

Milli güvenlik,kamu düzeni,suç işlenmesinin önlenmesi,genel sağlık ve genel ahlakın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak usulüne göre verilmiş hakim kararı olmadıkça,yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmiş merciin yazılı emri bulunmadıkça iletişim engellenemez ve gizliliğine dokunulamaz.

İstisnaların uygulanacağı kamu kurum ve kuruluşları kanunda belirtilir.

MADDE 8.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 23 üncü maddesinin beşinci fıkrasında geçen "...ülkenin ekonomik durumu" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 9.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 26 ncı maddesinin ikinci fıkrasına "Bu hürriyetlerin kullanılması" ibaresinden sonra gelmek üzere "milli güvenlik kamu düzeni,kamu güvenliği,bölünmez bütünlüğün korunması" ibareleri eklenmiş, üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki fıkra son fıkra olarak eklenmiştir.

"Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti Anayasanın 1,2 ve 3 üncü maddeleri hükümlerinin değiştirilmesini sağlamak amacıyla kullanılamaz"

"Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil,şart ve usuller,kanunla düzenlenir."

MADDE 10.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 28 inci maddesinin ikinci fıkrası metinden çıkarılmıştır.

MADDE 11.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 31 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kanun, milli güvenlik,kamu düzeni,genel ahlak ve sağlığın korunması sebepleri dışında halkın bu araçlarla haber almasını,düşünce ve kanaatlere ulaşmasını ve kamuoyunun serbestçe oluşmasını engelleyici kayıtlar koyamaz"

MADDE 12 - Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 33.- Herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma ve bunlara üye olma ya da üyelikten çıkma hürriyetine sahiptir.

Hiç kimse bir derneğe üye olmaya ve dernekte üye kalmaya zorlanamaz.

Dernek kurma hürriyeti ancak, milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve ahlak ile başkalarının hürriyetlerinin korunması sebepleriyle sınırlanabilir.

Dernek kurma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller Kanunda gösterilir.

Birinci fıkra hükmü, Silahlı Kuvvetler ve kolluk kuvvetleri mensuplarına ve görevlerinin gerektirdiği ölçüde devlet memurlarına kanunla sınırlamalar getirilmesine engel değildir.

Bu madde hükümleri vakıflarla ilgili olarak da uygulanır.

MADDE 13 .- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 34 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 34.- Herkes, önceden izin almadan, silahsız ve saldırısız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir.

Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı, ancak, milli güvenlik ve kamu düzeni sebepleriyle, kanunla sınırlanabilir.

Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunda gösterilir.

MADDE 14.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 36 ncı maddesinin birinci fıkrasına "...savunma" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile adil yargılanma" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 15.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 38 inci maddesinin yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, beşinci ve altıncı fıkralarından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Genel müsadere cezası ile savaş,yakın savaş ve terör suçları halleri dışında ölüm cezası verilemez.”

“Kanuna aykırı olarak elde edilmiş bulgular,delil olarak kabul edilemez.”

“Hiç kimse,yalnızca sözleşmeden doğan bir yükümlülüğü yerine getirememesinden dolayı özgürlüğünden alıkonulamaz.”

MADDE 16.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 40 ncı maddesine ikinci fıkra olarak aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Devlet,işlemlerinde,ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.”

MADDE 17.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 41 inci maddesinin birinci fıkrasına “ ve eşler arasında eşitliğe dayanır” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 18.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 46.- Devlet ve kamu tüzel kişileri; kamu yararının gerektirdiği hallerde gerçek karşılıklarını peşin ödemek şartıyla, özel mülkiyette bulunan taşınmaz malların tamamını veya bir kısmını,kanunla gösterilen esas ve usullere göre,kamulaştırmaya ve bunlar üzerinde idari irtifaklar kurmaya yetkilidir.

Kamulaştırma bedeli ile kesin hükme bağlanan artırım bedeli nakden ve peşin olarak ödenir.Ancak tarım reformunun uygulanması,büyük enerji ve sulama projeleri ile iskan projelerinin gerçekleştirilmesi,yeni ormanların yetiştirilmesi,kıyıların korunması ve turizm amacıyla kamulaştırılan toprakların bedellerinin ödenme şekli kanunla gösterilir.Kanunun taksitle ödemeyi öngörebileceği bu hallerde taksitlendirme süresi beş yılı aşamaz; bu takdirde taksitler eşit olarak ödenir.

Kamulaştırılan topraktan,o toprağı doğrudan doğruya işleten küçük çiftçiye ait olanlarının bedeli,her halde peşin ödenir.

İkinci fıkrada öngörülen taksitlendirmelerde ve her nasılsa ödenmemiş kamulaştırma bedellerinde kamu alacakları için öngörülen en yüksek faiz uygulanır.

MADDE 19.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 49 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır.”

MADDE 20 .- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 51 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 51.- Çalışanlar ve işverenler önceden izin almaksızın sendikalar ve üst kuruluşlar kurma, bunlara serbestçe üye olma ve üyelikten serbestçe çekilme haklarına sahiptir. Hiç kimse bir sendikaya üye olmaya ya da üyelikten ayrılmaya zorlanamaz.

Sendika kurma hakkı ancak, milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve ahlak ile başkalarının hürriyetlerinin korunması sebepleriyle sınırlanabilir.

Sendika kurma hakkının kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunda gösterilir.

Aynı zamanda ve aynı işkolunda birden fazla sendikaya üye olunamaz.

Sendikalar üzerindeki Devlet denetimi, sendikaların kuruluş ve faaliyetlerinin kanunlara uygunluğunu sağlamak amacıyla ve sendika bağımsızlığı ilkesini zedelemeyecek bir biçimde düzenlenir.

İşçi niteliği taşımayan kamu görevlilerinin bu alandaki haklarının kapsam, istisna ve sınırları gördükleri hizmetin niteliğine uygun olarak kanunla düzenlenir.

Sendika ve üst kuruluşlarının tüzükleri, yönetim ve işleyişleri, demokrasi esaslarına aykırı olamaz.

MADDE 21.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 55 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Asgari ücretin tespitinde çalışanların geçim şartları ile ülkenin ekonomik durumu da göz önünde bulundurulur.”

MADDE 22.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 65 inci maddesi kenar başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

XIII. Devletin iktisadi ve sosyal ödevlerinin sınırları

Madde 65.- Devlet,sosyal ve ekonomik alanlarda Anayasa ile belirlenen görevlerini,bu görevlerin amaçlarına uygun öncelikleri gözeterek mali kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getirir.

MADDE 23.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 66 ncı maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 24.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 67 nci maddesinin beşinci fıkrasına “... askeri öğrenciler” ibaresinden sonra gelmek üzere “taksirli suçlardan hüküm giyenler hariç” ibaresi eklenmiş,mevcut son fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve maddeye aşağıdaki son fıkra eklenmiştir.

“Seçime bir yıldan daha az süre kaldığı zaman içinde seçim kanunlarında yapılan değişiklikler, izleyen seçimden sonra yürürlüğe girer.”

MADDE 25.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 69 uncu maddesinin altıncı fıkrasına aşağıdaki cümle ile altıncı ve dokuzuncu fıkralarından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve son fıkra aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bir siyasi parti,bu nitelikteki fiiller o partinin üyelerince yoğun bir şekilde işlendiği ve bu durum o partinin büyük kongre,genel başkan,merkez karar ve yönetim organları veya Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grup genel kurulu veya grup yönetim kurulunca zımnen veya açıkça benimsendiği yahut bu fiiller doğrudan doğruya anılan parti organlarıncaya kararlılık içinde işlendiği taktirde,söz konusu fiillerin odağı haline gelmiş sayılır.”

“Anayasa Mahkemesi,yukarıdaki fıkralara göre temelli kapatma yerine,dava konusu fiillerin ağırlığına göre ilgili siyasi partinin Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılmasına karar verebilir.”

“Siyasi partilerin kuruluş ve çalışmaları,denetlenmeleri,kapatılmaları ya da Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılmaları ile siyasi partilerin ve adayların seçim harcamaları ve usulleri yukarıdaki esaslar çerçevesinde kanunla düzenlenir”

MADDE 26.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 74 üncü maddesinin birinci fıkrasına “Vatandaşlar” ibaresinden sonra gelmek üzere “ ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye’de ikamet eden yabancılar”; ikinci fıkrasına , ”sonucu” ibaresinden sonra gelmek üzere “gecikmeksizin” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 27.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 76 ncı maddesinin ikinci fıkrasında geçen “ideolojik veya anarşik eylemlere” ibaresi, “terör eylemlerine” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 28.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü maddesinin dördüncü fıkrası madde metninden çıkarılmış; maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“ Dokunulmazlıkla ilgili işler, Türkiye Büyük Millet Meclisine ulaşma tarihinden itibaren en geç üç ay içinde sonuçlandırılır.”

“Dokunulmazlıkla ilgili oylama Genel Kurulda gizli olarak yapılır.”

“ Milletvekilleri hakkındaki ceza davaları Yargıtayda görülür.Bu davalarla ilgili hazırlık soruşturmasının yürütülmesi,kamu davasının açılması,hükmün temyizi ve diğer yargılama esasları kanunla düzenlenir.”

MADDE 29.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 86 ncı maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi “Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ödenek, yolluk ve emeklilik işlemleri kanunla düzenlenir” şeklinde değiştirilmiş; fıkranın sonuna “Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ile bunların emeklileri T.C. Emekli Sandığı ile ilişkilendirilirler ve üyeliği sona erenlerin istekleri halinde İlgileri devam eder” ibaresi eklenmiş ve aynı maddenin ikinci fıkrasında

geçen “sosyal güvenlik kuruluşları” ibaresi “T.C. Emekli Sandığı” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 30.-Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 87 nci maddesinde geçen “Anayasanın 14 üncü maddesindeki fiillerden dolayı hüküm giyenler hariç olmak üzere” ibaresi kaldırılmış; “genel ve özel af ilanına” ibaresinden önce gelmek üzere “Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 31.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 89 uncu maddesinin ikinci fıkrasına “..Yayımlanmasını” ibaresinden sonra gelmek üzere “kısmen veya tamamen” ibaresi ile son cümlesinden önce gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.”

“Cumhurbaşkanınca kısmen uygun bulunmama durumunda, Türkiye Büyük Millet Meclisi sadece uygun bulunmayan maddeleri görüşebilir.”

MADDE 32.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 90 ıncı maddesinin sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Kanunlar ile milletlerarası andlaşmaların çatışması halinde milletlerarası andlaşmalar esas alınır.”

MADDE 33.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 94 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında geçen “on gün içinde” ibaresi “beş gün içinde” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 34.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 100 üncü maddesinin birinci fıkrasında geçen “...karara bağlar” ibaresinden önce gelmek üzere “gizli oyla” ibaresi, ikinci fıkrasının sonuna “bu süre içinde raporun Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına teslimi zorunludur.” cümlesi eklenmiş ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Rapor Başkanlığa verildiği tarihten itibaren on gün içinde dağıtılır, dağıtımından itibaren on gün içinde görüşülür ve gerek görüldüğü taktirde ilgilinin Yüce Divana sevkine karar verilir. Yüce Divana sevk kararı ancak üye tamsayısının salt çoğunluğunun gizli oyuyla alınır.”

MADDE 35.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 118 inci maddesinin birinci fıkrası ile üçüncü fıkrasının ilk cümlesi aşağıdaki şekilde ve üçüncü fıkrasının son cümlesinde geçen “öncelikle dikkate alınır” ibaresi “değerlendirilir” olarak değiştirilmiştir.

“Milli Güvenlik Kurulu,Cumhurbaşkanının başkanlığında Başbakan,başbakan yardımcıları,Genelkurmay Başkanı,Milli Savunma,İçişleri,Dışişleri,Adalet Bakanları, Kara,Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ve Jandarma Genel Komutanından kurulur”

“Milli Güvenlik Kurulu; Devletin milli güvenlik siyasetinin tayini,tespiti ve uygulaması ile ilgili alınan tavsiye kararları ve gerekli koordinasyonun sağlanması konusundaki görüşlerini Bakanlar Kuruluna bildirir.”

MADDE 36.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 149 uncu maddesinin birinci fıkrasında geçen “... iptale” ibaresinden sonra gelmek üzere “siyasi parti davalarında kapatılmaya” ibaresi eklenmiş, “üçte iki” ibaresi “beşte üç” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 37.- - Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Geçici 15 inci maddesinin son fıkrası madde metninden çıkarılmıştır.

GEÇİCİ MADDE .- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 87 nci maddesinde öngörülen değişiklik,bu Kanunun yürürlük tarihinden önce,Anayasanın 14 üncü maddesindeki fiilleri işleyenler hakkında uygulanmaz.

MADDE 38.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer ve halkoylamasına sunulması halinde tümüyle onaylanır.